

Kocaeli'nde Deri Hastalıkları Konusunda Yapılan İlk Epidemiyolojik Çalışma Sonuçlara

THE RESULTS OF THE FIRST EPIDEMIOLOGICAL STUDY ABOUT SKIN DISEASES IN KOCAELİ

Nilgün BİLİN*, Besim ŞEREF**, Rebiye APAYDIN*, Füsün BAŞI) VS",
Gül SAL***, Şeniz DOKMECİ***, Dilek BAYRAMGÜRLER***

* Yrd.Doç.Dr.,Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD,
** Yrd.Doç.Dr.Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD,
*** Dr.,Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji AD. İZMİT

Özet

1995 yılında kurulan Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı, öncelikli olarak bölgenin epidemiyolojik özelliklerini saptamalı (incelemiştir). Kocaeli'nde deri hastalıklarının epidemiyolojisi ile ilgili çalışmalar, bölgeyi muayene ve sağlık hizmetlerinin planlanmasına yardımcı olacaktır. Bu amaçla Kocaeli şehir merkezi ve 6 ilçede rastgele örneklem yöntemiyle belirlenmiş olan 60 hanedeki toplam 250 kişi dermatolojik muayeneden geçirilmiştir. Kocaeli'nde halen en çok karşılaşılan deri hastalıklarının enfeksiyon ve infestasyon olduğu saptanmıştır. Çalışma sonucunda hijyen koşullarını iyileştirmeye yönelik koruyucu önlemlere dikkat çekilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kocaeli, Deri hastalıkları

T Klin Dermatol 1998, S: 160-164

Hastalıkların epidemiyolojisi ile ilgili araştırmalar bilimsel çalışmaların temelini oluşturmaktadır. Hastalıkların bir bölgede görülme sıklığı, yaş, cins, yer, zaman gibi temel özelliklere göre dağılımının saptanması gerekmektedir. Bu verilerden hareket ederek bir hastalığın etyolojisine yönelik önemli ipuçları elde edilmektedir. Deri hastalıkları Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı sınıflamaya göre en sık

Geliş Tarihi: 22.01.1998

Yazışma Adresi: Dr.Nilgün BİLİN
Yahya Kaptan Konutları
F II Blok Daire: 18
EK 41050, İZMİT

Bu çalışma TÜBİTAK, Kocaeli Üniversitesi ve Kocaeli İl Sağlık Müdürlüğü tarafından desteklenen bir çalışma olup, Kocaeli Sağlık Masleri projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Summary

Kocaeli University Department of Dermatology which had been set up in 1995 primarily aimed to detect the epidemiological features of the region. Analysis of skin diseases in Kocaeli will help to recognize the region and to plan the organization of health services. In Kocaeli city center and peripheral 6 counties, 250 persons in 60 houses which had been selected randomly were examined dermatologically. It is determined that infectious and infestations are the most encountered skin diseases in Kocaeli. As a conclusion, it is come to light that /hygienic/ measures for providing hygiene condition were necessary to be noticed.

Key Words: Kocaeli, Skin diseases

T Klin J Dermatol 1998, S: (60-164

görülen ilk beş hastalık içerisinde (1). Kocaeli ili; sanayi sektöründe çalışanların yoğunlukta olduğu, yoğun iç göç alan, sosyoekonomik düzeyleri çok farklı kesimlerden oluşmuş bir merkezdir. Böyle bir merkezde deri hastalıkları ile ilgili epidemiyolojik verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla: deri hastalıklarının epidemiyolojisine ilişkin bu çalışma yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırmanın verileri dermatolojik muayene bulgularından elde edilmiştir. Bu amaçla bir araştırma formu hazırlanarak, bu forma muayene edilen kişinin yaşı, cinsi, oturduğu yer ve dermatolojik muayene bulguları kaydedilmiştir.

Çalışma 1-31 Kasım 1996 tarihleri arasında Kocaeli ili şehir merkezi ve Kandıra, Körfez.

Gölcük, Karamürsel, Geb/e ve Hercke ilçelerinde ve bu ilçelere bağlı değişik mahalle ve köylerde gerçekleştirilmiştir. Örneklem; Kocaeli bölgesinde araştırma tarihinde faaliyet gösteren 90 sağlık ocağından 15'i (% 16) rastgele yöntemle seçilerek yapılmıştır. Örneklem çıkarılan sağlık ocaklarındaki cv halkı tespit fişlerinden (ETF) yine rastgele yöntemle 4'er hane tespit edilerek toplam 60 hane seçilmiştir. Bu sayılar, araştırma olanakları göz önüne alınarak belirlenmiştir.

Tespit edilen hanelere Dermatoloji Anabilim Dalı araştırma görevlileri hafta içi günlerde çalışma saatleri içinde gitmişlerdir. Ziyaret saatinde evde bulunan tüm kişilerden, muayeneyi kabul edenler araştırma grubunu oluşturmuştur. Altmış hanede toplam 250 kişi dermatolojik açıdan sorgulanmış ve muayene edilmiştir. Dermatolojik muayenede; deri, deri ekleri ve oral mukozalar gözden geçirilmiş, saptanan her tür lezyon hazırlanmış olan formlara kaydedilmiştir. Herhangi bir deri hastalığı saptanan hastalara gerekli önerilerde bulunulmuş veya tedavi verilmiş, ilen tetkik ve tedavi gerektirenler Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi Dermatoloji Polikliniğine çağrılmışlardır.

Araştırma grubunda saptanan deri hastalıkları; İnfeksiyon ve infestasyonlar, Deri ekleri hastalıkları, Benign deri tümörleri, Pigmentasyon bozuklukları, Ekzemalar, Fiziksel etkenlere bağlı dermatozlar, Oral mukoza hastalıkları, Reaktif deri hastalıkları, Genodermatozlar, Prekanscröz lezyonlar ve deri kanserleri. Pruritus ve nörokütanöz dermatozlar, Psoriasis ve Diğerleri olarak 13 başlık altında incelenmiştir.

Bulgular

Toplamı 250 kişi muayene edilmiş olup; bunların 182'si (% 72,8) kadın, 68'i (% 27,2) erkekti.

Araştırma grubundaki bireylerin %38,0'i 0-9 yaş grubunda, %15,2'si 10-19 yaş grubunda, %16,4'ü 20-29 yaş grubunda, %14'ü 30-39 yaş grubunda, %6,8'i 40-49 yaş grubunda, %5,2'si 50-59 yaş grubunda, %3,2'si 60-69 yaş grubunda, %1,2'si ise 70-89 yaş grubundaydı.

Dermatolojik muayeneler sonucunda 250 kişiden 5'i (%2) dermatolojik açıdan normal bulunmuş, 245 (%98) kişide ise toplam 374 deri hastalığı saptanmıştır.

Deri hastalıklarının hastalık gruplarına «öre dağılımı

İnfeksiyon ve infestasyonlar %27,0 oranında saptanmış olup; bunların %8,2'sini viral infeksiyonlar, %7,4'ünü mikotik infeksiyonlar, %6,1'ini bakteriyel infeksiyonlar, %2,2'sini böcek sokmaları, %1,6'sını pedikülozis kapitis ve %1,5'ini diğer infeksiyonlar oluşturmaktadır.

Deri ekleri hastalıkları %17,3 oranında saptanmış olup; bunlardan %8,0'i akne vulgaris, %5,4'ü pitriazis kapitis simpleks, %1,3'ü sebore, %0,8'i akne rozasca, %0,8'i akne neonatalis ve %1,0'i diğer deri ekleri hastalıkları idi.

Benign deri tümörleri %15,1 oranında saptanmış olup; bunların %9,3'ü melanositik nevus, %3,2'si milia, %1,4'ü senil anjiom, %0,8'i skin tag ve %0,4'ü siringoma idi.

Pigmentasyon bozuklukları %14,7 oranında saptanmış olup; bunların %4,2'si melazma, %3,8'i pitriazis simpleks alba, %3,2'si postenflamatuvar pigment değişiklikleri, %2,4'ü efelid ve %1,1'i solar lentigo idi.

Ekzemalar ise %12,7 oranında saptanmış olup; bunlardan %4,4'ü seborcic dermatit, %3,2'si ev kadını ekzeması, %2,3'ü allerjik ekzematöz kontakt dermatit, %2,3'ü allerjik ekzematöz kontakt kerlitis ve %0,5'i çocuk bezi dennatiti idi.

Fiziksel etkenlere bağlı dermatozlar %2,8 oranında saptanmış olup; bunlardan %1,6'sı intertrigo, %0,6'sı travmatik erozyonlar, %0,2'si kalkış, %0,2'si ekimoz ve %0,2'si polimorfik ışık crupsiyonu idi.

Oral mukoza hastalıkları %2,2 oranında saptanmış olup; bunların %0,8'i reküran aftöz stomatit, %1,0'i perleş, %0,2'si kerlitis ve %0,2'si siyah kıllı dildi.

Reaktif deri hastalıkları %2,1 oranında saptanmış olup; bunlardan %1,7'si papüler ürtiker, %0,2'si akut ürtiker ve %0,2'si kronik ürtiker idi.

Genodermatozların görülme sıklığı %1,3 olup; bunların %0,8'i iktiyozis vulgaris ve %0,5'i albinizm idi.

Prekanscröz lezyonlar ve deri kanserleri %1,0 oranında saptanmış olup; hepsi de yedinci on yılda saptanmış olan solar keratoz olguları idi.

Pruritus ve nörokütanöz. dermatozlar %0,6 oranında saptanmış olup; %0,5'i pruritus ve %0,1'i liken simpleks kronik idi.

Yapılan epidemiyolojik taramada %0,8 oranında Psoriasis vulgaris saptanmıştır.

Hiç bir gruba sokulamayan diğer dermatozlar ise %2,4 oranında idi (Tablo 1).

Deri hastalıklarının yaş gruplarına göre dağılımı

0-9 yaş grubunda birinci sırada %9,4 oranında saptanan İnfeksiyon ve infestasyonlar yer almaktadır.

10-19 yaş grubunda birinci sırada %5,1 oranında saptanan Deri eklen hastalıkları yer almaktadır.

20-29 yaş grubunda birinci sırada %5,3 oranında saptanan Deri ekleri hastalıkları yer almaktadır.

30-39 yaş grubunda birinci sırada %5,3 oranında saptanan İnfeksiyon ve infestasyonlar yer almaktadır.

40-49 yaş grubunda birinci sırada %16 oranında saptanan Benign deri tümörleri yer almaktadır.

50-59 yaş grubunda birinci sırada %1,6 oranında saptanan Benign deri tümörleriyle birlikte aynı

sıklıkta saptanan İnfeksiyon ve infestasyonlar yer almaktadır.

60-69 yaş grubunda birinci sırada %1,3 oranında saptanan İnfeksiyon ve infestasyonlar yer almaktadır.

70-89 yaş grubunda ise birinci sırada %1,3 oranında saptanan Benign deri tümörleri yer almaktadır (Tablo 1).

Cinsiyete göre deri hastalıklarının dağılımı

a) Kadınlarda sık görülen ilk beş deri hastalığı

Birinci sırada İnfeksiyon ve infestasyonlar olup; %26,8 oranında saptandı. İkinci sırada %16,6 oranında görülen Deri ekleri hastalıkları ve aynı sıklıkla görülen Benign deri tümörleri vardı. Üçüncü sırada %13,7 oranında görülen Pigmentasyon bozuklukları, dördüncü sırada %9,4 oranında görülen Ekzemalar, beşinci sırada %3,6 oranında görülen Fiziksel etkenlere bağlı dermatozlar yer aldı. Bu beş hastalık kadınlarda görülen tüm deri hastalıklarının % 70,1'ini oluşturmaktaydı.

b) Erkeklerde sık görülen ilk beş deri hastalığı

Birinci sırada İnfeksiyon ve infestasyonlar olup; %27,5 oranında saptandı. İkinci sırada %18,3 oranında görülen Pigmentasyon bozuklukları,

Tablo 1. Araştırma grubunda saptanan deri hastalıklarının yaş gruplarına göre dağılımı

Deri hastalıkları	Yaş gruplarında görülme sıklığı (%)								
	(i-y)	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-89	Toplam
İnfeksiyon ve infestasyonlar	9,4	2,9	5,0	5,3	1,0	1,6	1,3	0,5	27
Deri eklen hastalıkları	1,8	5,1	5,3	2,9	1,0	1,0	0,2	-	17,3
Benign deri tümörleri	2,9	2,6	1,4	2,9	1,6	1,6	0,8	1,3	15,1
Pigmentasyon bozuklukları	5,6	2,6	2,6	2,4	0,8	0,2	0,5	-	14,7
Ekzema	4,4	1,8	2,4	2,7	-	1,0	0,4	-	12,7
Fiziksel etkenlere bağlı dermatozlar	1,0	0,2	0,2	-	1,0	0,2	-	0,2	2,8
Oral mukoza, hastalıkları	0,8	0,5	-	0,2	0,2	0,5	-	-	> 1
Reaktif deri hastalıkları	1,6	0,2	-	-	0,3	-	-	-	2,1
(Leüo-dermatozlar)	1,0	-	-	-	0,3	-	-	-	1,3
Prekanseroz lezyonlar ve deri kanserleri	-	-	-	-	-	-	1,0	-	1,0
Pruritus ve nörokütanöz dermatozlar	-	-	0,2	-	-	0,2	-	0,2	0,6
Psoriasis	-	-	-	-	0,5	0,3	-	-	0,8
Diğer	1,6	1,0	0,2	0,5	0,5	-	-	-	2,4
Toplamı (%100)	30,1	16,9	17,3	16,9	7,2	5,6	4,2	1,9	100

üçüncü sırada %İ6.3 oranında görülen Ekzentalar, dördüncü sırada %I3,2 oranında gönden Den ekleri hastalıkları ve beşinci sırada %11,2 oranında görülen Benign den tümörleri yenildi. Bu beş hastalık erkeklerde görülen tüm den hastalıklarının %86,5'ini oluşturmaktaydı.

Tartışma

Yaptığımız literatür taramasında ülkemizde deri hastalıklarının sıklığı ve sıklığa etki eden faktörler konusunda yapılmış ayrıntılı çalışmaların az sayıda olduğu görülmüştür. Çalışmamızda deri hastalıkları görülme sıklığı %98 olarak saptanmıştır. Akbaba ve arkadaşlarının Çukurova Üniversitesi Doğankent Sağlık Eğitim ve Araştırma bölgesinde yaptıkları bir araştırmada bu oran %I4,9 olarak bulunmuştur (1). Biz saptadığımız oranın yüksekliğini her tür deri lezvoiuunu kaydetmemize bağlıyoruz. Bu çalışma hafta içi günlerde mesai saatlerinde gerçekleştirildiği için, ev ziyaretlerinde genellikle okul öncesi çağdaki çocuklar ve ev hanımları muayene edilmişlerdir. Bu nedenle çalışma çağındaki nüfusla ilgili veriler eksiktir.

Yapılan araştırma sonucunda Koeacii'ndc halen en çok karşılaşılan deri hastalıklarının İnfeksiyon ve infestasyonlar okluğu görülmüştür. Bu grup içinde viral iinfeksiyonlar 'kö8,2, mikotik infeksiyonlar "o7.4, bakteriyel infeksiyonlar ise %6,1 oranında idi. Viral deri hastalıklarının dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar içindeki sıklığı Yozgat'ta %6,9, Erzurum'da %6,2 ve Göller bölgesi'ndc %6,9 olarak bildirilmiştir (2-4). Bakteriyel deri hastalıklarının dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar içindeki sıklığı Yozgat'ta % 12,9, Erzurum'da % 14,46, Göller bölgesi'ndc ise %7,74. olarak bildirilmiştir (2-4). Mikotik deri infeksiyonlarının dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar içindeki sıklığı Yozgat'ta "o 13.3, Erzurum'da % 12,28, Göller bölgesi'ndc ise "ol 7.4 olarak bildirilmiştir (2-4).

Çalışmamızda % 1,60 oranında pedikülozis kapitis saptanmıştır. Dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar içinde pedikülozis kapitis oranı Erzurum'da "»0,88, Yozgat'ta %0,07 ve Göller bölgesi'ndc ise %0,51 olarak bildirilmiştir (2-4). Dünyada bu konuda yapılmış olan çalışmalarda ise Fransa'nın Bordeaux bölgesinde anaokulu ve ilkokullarında baş biti prevelansı kızlarda %6(), erkeklerde ise %40 bulunmuştur (5). Polonya'da 6-

15 yaşları arasındaki okul çocuklarıyla ise pedikülozis kapitis sıklığı %3,2 olarak bildirilmiştir (6). A.B.D'de her yıl 6-12 milyon kişide pedikülozis saptandığı ve bu sayının giderek arttığı bilinmektedir (7). Nüfus yoğunluğu fazlalığı ve kötü hijyen koşulları artırıcı nedenlerdir. Tedavide kullanılan başarılı kimyasal ajanlar olmasına karşılık, çevre faktörlerinin düzeltilmesinin de infestasyonun cradikasyonuna yardımcı olduğu bilinmektedir.

Çalışmamızda skabics sıklığı %0,8 olarak saptandı. Ülkemizde Dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar içinde skabics sıklığı Yozgat'ta %4,03. Erzurum'da %9,20, Göller bölgesi'ndc ise %2,69 idi (2-4).

İnfeksiyon ve infestasyonlarla ilgili olarak, çalışma grubumuzda elde edilen verilerle ülkemizin diğer illerinden bildirilen sonuçların farklı olduğu görülmektedir. Bunun sebepleri çalışma gruplarımızın farklılığı, ilimizin sosyoekonomik ve kültürel düzeyinin farklılığı ve hastaların doktora başvurma alışkanlıklarıyla ilişkili olabilir.

Ekzcma sık görülen bir deri hastalığı grubudur. Geniş çaplı istatistiklere göre, tüm deri hastalıklarının %15-25'i ekzematöz dermatitli hastalardır (8). Yapılan çalışmalarda Amerika Birleşik Devletlerimde tüm ekzemaların prevelansı %I8.4, Londra'da ise %18 olarak saptanmıştır (9). Çalışmamızda toplam %12,7 oranında ekzcma teshil edilmiştir. Kadınlarda ekzcma görülme sıklığı %9,4, erkeklerde ise %16,3 idi. Çalışmamızda saptadığımız oranların diğer ülkelerdeki oranlara göre düşük olması, çalışma çağındaki nüfusla ilgili olarak verileri mizin eksikliğinden kaynak lana bilir. Finlandiya'da çiftçiler üzerinde yapılan bir çalışmada ekzcma oranı kadınlarda %66, erkeklerde ise %53 olarak bildirilmiştir (10). Bizim örnekleniliniz tüm meslek gruplarını kapsamaktadır. Finlandiya'da yapılan meslek gruplarına yönelik benzer araştırmaların bölgemizde ve ülkemizde yapılması yararlı olabilir.

Meding ve arkadaşlarının sanayi şehirlerinde ekzcma prevelansını inceledikleri çalışmalarında; %5,4 oranında el ekzeması bildirilmiştir (11). Bizim çalışmamızda ise el ekzeması görülme sıklığı %5,5 bulundu. Çalışmamızda el ekzeması görülme oranı Meding'in çalışmasında elde ettiği orana yakındır. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışma-

da ise el ekzeması sıklığı 1000'de 1,6 olarak bildirilmiştir (9).

Psoriasisın toplumdaki gerçek sıklığı saptanamamakla birlikte, Türkiye'de yapılan çalışmalarda %1-2 civarında bulunmuştur (12). Bizim saptadığımız oran ise %0,8'dir.

Deri hastalıkları, birinci basamak sağlık hizmetleri sırasında rastlanan hastalıkların önemli bir kısmını oluşturmaktadır ve dermatolojik tedavilerin önemli bir bölümü poliklinik bazında verilebilmektedir. Sık görülen deri hastalıkları konusunda, ilimizde birinci basamak sağlık hizmetlerinde görevli hekimlerin hizmet içi eğitim programları çerçevesinde güncel bilgilerle donatılması yerinde olacaktır.

Bulgularımız ışığında Kocaeli'nde deri hastalıkları içinde halen infeksiyon ve infestasyonların yüksek oranda görülmesi, temizlik kurallarına daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini ve bu alanda eğitim yapılmasının yararlı olacağını ortaya çıkarmıştır. Ancak çalışma grubumuzun az sayıda olgu içermesi nedeniyle, deri hastalıklarının Kocaeli bölgesindeki gerçek sıklığını saptamak için daha geniş olgu serilerine ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Akbaba M, Acar A, Alparlan ZN, Memişoğlu HR. Çukurova bölgesinde deri hastalıkları sıklığı ve etki eden faktörler. XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi'nde. kel. Ural A, Kot S, Özdemir Ş, Aktas A, Parlak M. Erzurum. Doğu Ofset, 1992: -105-12.
2. Pişkin S. Yozgat'ta deri hastalıklarının durumu. Deri Hast Frengi Arş 1992; 26:31-3.
3. Başdaş E, Arpah II, Korukçu B, Erzurum'da deri hastalıklarının durumu. XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi'nde. Fd. Ural A, Kot S, Özdemir Ş, Aktas A, Parlak M. Erzurum, Doğu Ofset, 1992: 503-12.
4. Baysal V, Yıldırım M, Alan H. Göller bölgesinde en sık görülen den hastalıkları. T Klin .1 Dermatol 1997; 7:19-22.
5. Courtiade C, Eabreze C, Fontan I, Taieb A, Maleville .1. Pediculosis capitis: a questionnaire survey in 4 schools of Bordeaux Academy 1990-1991. Ann Dermatol Venereol 1993; 120:363-8.
6. Wegner Z, Racewicz M, Stanczuk J. Occurrence of pediculosis capitis in a population of children from Gdansk, Sopot, Gdynia, and the vicinities. Appl Parasitol 1994; 35:219-25.
7. Sokoloff F. Identification and management of pediculosis. Nurse Praet 1994; 19: 62-4.
8. Turanlı AY, Ekzema. Dermatoloji'de. Ed. Tüzün Y, Kotoğyan A, Aydemir E.H, Baransü O. 2. Baskı, İstanbul; Nobel Tıp Kitabevleri, 1994; 266,
9. Burton JL, Rook A, Wilkinson DS. Eczema, Lichen simplex, erythroderma and prurigo. In: Rook A, Wilkinson D,S, Ebling FJG, Champion RH, Burton JL eds. Textbook of Dermatology. 4,th ed, Oxford: Blackwell Scientific Publications, 1986: 368.
10. Susitaival P, Husman L, Hollmen A, Horsmanhcimo M. Dermatoses determined in a population of farmers in a questionnaire-based clinical study including methodology validation. Scand .1 Work Environ Health 1995; 21:30-5.
11. Meding B, Swanbeck Ci. Prevalance of hand eczema in an industrial city. Br J Dermatol 1987; 116:627-34.
12. Aydemir EFI. Psoriasis ve benzeri dermatozlar, DeiTnatoloji'de. Ed. Tüzün Y, Kotoğyan A, Aydemir E,II, Baransü O. 2.Baskı, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri. 1994: 317.